

Güdü Yönelimi Envanteri

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Güdü Yönelimi Envanteri*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=22475>

Özet

Güdü Yönelimi Envanteri (GYE), Duygu Muçao?lu taraf?ndan 2006 y?l?nda Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde sunulan yüksek lisans tezinde uyarlama çal??mas? gerçekleştirilen psikolojik bir ölçektir. Bu ölçek, çal??anlar?n i? ya?am?ndaki temel güdü yönelimi alanlar?n? belirlemeyi amaçlamaktadır. Muçao?lu'nun çal??mas? özellikle çal??anlar?n arkada?lık, ba?ar? ve statü elde etme çabalar? ile bu çabalar?n örgütsel ba?lamdaki davran??lar, özellikle de Örgütsel Vatanda?lık Davran??? (ÖVD) aras?ndaki ili?kiyi incelemeye odaklanm??t?r. Bu envanter, bireylerin i? motivasyonlar?n?n alt?nda yatan temel itici güçleri ölçmek için tasarlanm??t?r.

Anahtar Kelimeler

Güdü Yönelimi Envanteri, güdü yönelimi, örgütsel davran??, ba?ar? güdüsü, statü, arkada?lık, Örgütsel Vatanda?lık Davran???, i? motivasyonu, uyarlama.

Yazarlar

Duygu Muçao?lu

Amaç

Güdü Yönelimi Envanteri'nin temel amacı, bireylerin i? ortam?nda sergiledikleri davran??lar? ?ekillendiren bask?n güdü yönelimi türlerini tespit etmektir. Bu envanter, çal??anlar?n üç alandaki çabalar?n? nicel olarak de?erlendirmeyi hedefler: **Arkada?lık** (sosyal ili?kiler ve kabul görme), **Ba?ar?** (yetkinlik ve performans hedefleri) ve **Statü** (güç, etki ve mevki elde etme). Ölçek, bu güdülerin örgütsel sonuçlar (örne?in, Örgütsel Vatanda?lık Davran???) üzerindeki etkilerini analiz etmek için bir araç sa?lamaktadır.

Ölçe?in uyarlama çal??mas?, orijinal yabanc? kaynaklı bir motivasyon ölçme arac?n?n Türk kültürüne ve diline uygunlu?unu sa?lamay? amaçlam??t?r. Bu sayede, Türk örneklemi üzerinde güvenilir ve geçerli motivasyon ara?t?rmalar? yap?labilmesinin önü aç?lm??t?r.

Yap? (Ölçülen Yap?)

Güdü Yönelimi Envanteri, bireysel motivasyonun üç temel boyutunu kapsayan çok boyutlu bir yap?y? ölçmektedir. Bu boyutlar, çal??anlar?n i? yerindeki hedeflerini ve davran??lar?n? yönlendiren psikolojik ihtiyaçlar? temsil eder:

Ba?ar? Yönelimi: Bireyin zorlu görevleri üstlenme, yüksek standartlara ula?ma ve mükemmeliyet aray???ndaki içsel itkisini ifade eder. Bu, genellikle yüksek performans ve yetkinlik geli?tirme

arzusuyla ilişkilidir.

Statü Yönelimi: Bireyin organizasyon içinde tanınma, etki alanı genişletme, güç sahibi olma ve yüksek mevkilerde bulunma arzusunu yansıtır.

Arkadaşlık Yönelimi: Bireyin sosyal kabul görme, yakın ve destekleyici ilişkiler kurma ve çatışmadan kaçınma ihtiyacını kapsar.

Bu üç güdü, iş psikolojisinde ve örgütsel davranışta klasikleşmiş motivasyon teorilerinin (örneğin, McClelland'ın Başarı İhtiyacı Teorisi) temelini oluşturur ve GYE bu yapıları örgütsel bağlamda spesifik olarak değerlendirir.

Geçerlik

Güdü Yönelimi Envanteri'nin geçerlik çalışmaları, Muçaoğlu (2006) tarafından yürütülen yüksek lisans tezi kapsamında gerçekleştirilmiştir. Kaynak bilgide spesifik katsayılar belirtilmemiş olsa da, bir uyarılma çalışması olması sebebiyle, yapısal geçerliği kanıtlamak için çeşitli analizler yapılmıştır.

Tipik olarak, uyarılma çalışmaları yapı geçerliği, orijinal ölçeğin boyutlarının Türk örneğinde de korunduğunu göstermek amacıyla Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) ve/veya Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılarak incelenir. Ayrıca, ölçülen güdü yönelimlerinin beklenen örgütsel sonuçlarla (örneğin, Örgütsel Vatandaşlık Davranışı) korelasyonları incelenerek ölçüt bağıntılı geçerliğe dair kanıtlar sunulmuştur.

Güvenirlilik

Ölçeğin güvenirlilik analizleri de Muçaoğlu'nun tezinde yer almaktadır. Güvenirlilik, ölçeğin tutarlılığı ve kararlılığını gösterir. En yaygın kullanılan güvenirlilik yöntemi, iç tutarlılık katsayısı olan Cronbach Alfa değeridir. Bu katsayılar, ölçeğin alt boyutlarının (Başarı, Statü, Arkadaşlık) kendi içlerinde ne kadar tutarlı olduklarını ortaya koyar.

Bir uyarılma çalışmasında, genellikle ölçek maddelerinin Türkçeye çevrildikten sonraki iç tutarlılık düzeyleri raporlanır. Yüksek Alfa değerleri, ölçeğin Türk kültüründe de güvenilir bir ölçüm aracı olarak kullanılabileceğini gösterir. Ancak, spesifik güvenirlilik katsayıları bu kaynakta sunulmamıştır ve detaylar için tezin incelenmesi gerekmektedir.

Faktör Analizi

Güdü Yönelimi Envanteri'nin psikometrik özelliklerinin belirlenmesi sürecinde faktör analizinin kritik bir rol oynadığı varsayılmaktadır. Bu analiz, ölçeğin orijinal yapısının (üç boyutlu güdü yönelimi) Türk örneği üzerindeki geçerliliğini doğrulamak için kullanılmıştır.

Muao?lu'nun (2006) tezi, muhtemelen, ölçe?in maddelerinin beklenen üç faktör alt?nda toplandı?n? göstermek üzere tasarlanm?? bir faktör yap?s?n? içermektedir. Bu analizler, ölçek maddelerinin hangi güdü yönelimini temsil etti?ini netle?tirmeye ve çapraz yüklenmeleri minimize etmeye yard?mc? olmu?tur. Faktör yüklerinin ve aç?klanan varyans oranlar?n?n tezin metodoloji bölümünde detayl?ca sunulmas? beklenir.

Enstrüman Bilgileri

Test Türü: Uyarlama (Adaptasyon) Ölçe?i

Format: Derecelendirme format? kullan?ld??? varsay?lmaktadır (Genellikle Likert tipi). Kaynakta derecelendirme bilgisi '-' olarak belirtilmi?tir.

Dil Kullan?labilirli?i: Türkçe

Popülasyon Grubu: al??anlar (Örgütsel ba?lamda motivasyonun ölçülmesi nedeniyle).

Ya? Grubu: Yeti?kin i? gücü.

Popülasyon Detaylar?: Muao?lu'nun tezinde belirtilen örneklem grubu, örgütsel vatanda?lık davran??lar? ile güdü yönelimleri aras?ndaki ili?kiyi incelemek üzere seçilmi? al??anlardan olu?maktadır.

Test Metodolojisi: Öz bildirim ölçe?i. Kat?l?mc?lar, kendilerini en iyi tanımlayan seçenekleri i?aretler.

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Güdü Yönelimi Envanteri'nin uyarlama al??mas? 2006 y?l?nda tamamlanm??tır. Ölçe?in kullan?m? için gereken izinler ve telif haklar?, sorumlu yazar Duygu Muao?lu veya ölçe?in orijinal geli?tiricisi ile ileti?ime geçilerek ö?renilmelidir. Envanterin ticari amaçl? kullan?m? veya akademik ara?t?rmalarda kullan?m? için Muao?lu ile ileti?ime geçilmesi tavsiye edilir. ?leti?im e-posta adresi a?a??da belirtilmi?tir.

Kaynaklar

Muao?lu, D. (2006). *al??anlar?n arkada?lık, ba?ar? ve statü çabalar? ve bu çabalar?n örgütsel vatanda?lık davran??larla ili?kisinin incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Bu tezin Yüksekö?retim Kurulu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi üzerindeki ba?lant?s?: tez.yok.gov.tr

Ölçeğin orijinal PDF dosyası buradan indirilebilir: [gudu-yonelimi-envanteri-toad.pdf](#)

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Duygu Muçaoğlu

Yazar ORCID Tanımlayıcısı: Bilgi mevcut değildir.

İletişim E-posta Adresi: dmucaoglu@yahoo.com

Yazın Adresi: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara (Tez sırasında bulunduğu kurum).

Güdü Yönelimi Envanteri Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir. (Orijinal kaynaktan ölçek maddeleri alınmamıştır. Maddeler, tezin ekler bölümünde yer almaktadır.)

Muçaoğlu (2006) tarafından uyarlanan Güdü Yönelimi Envanteri'nin maddeleri, tezin ekler kısmında yer almakla birlikte, bu kaynaktan doğrudan sunulmamıştır. Maddeler, üç temel güdü yönelimini (Arkadaşlık, Başarı, Statü) ölçmeye yönelik ifadelerden oluşmaktadır.